

Nieuwsbrief Grond en Quota 2011

juli 2010

In deze nieuwsbrief leest u de belangrijkste feiten over de ontwikkelingen in 2010 op het gebied van grond en quota. Hiermee lopen we vooruit op de komende cursuscyclus 'Grond en Quota 2011', die dit najaar van start gaat.

Grond algemeen

In het voorjaar van 2010 is er veel te doen geweest over de juiste oppervlaktebepaling van gewaspercelen. Het ministerie van LNV heeft nieuwe metingen verricht en daaruit bleek dat veel percelen aanzienlijk kleiner waren. Dit kost landbouwers plaatsingsruimte voor mest. Bovendien is er minder grond voor verzilvering van toeslagrechten. Landbouwers zijn zelf verantwoordelijk voor de juiste en volledige registratie van hun percelen. Besluit de landbouwer een hermeting te laten doen, dan ligt het risico – in de vorm van kortingen op bedrijfstoelage en mestboetes – bij de landbouwer zelf.

Naast een correcte registratie van gewaspercelen, moet de landbouwer onderscheid maken of een (deel van het) perceel bruikbaar is voor de verzilvering van toeslagrechten en al dan niet meetelt voor de bepaling van de mestplaatsingsruimte: gaat het om begraasd natuurlijk grasland, heide of om 'teeltvrije zone' of 'slotenmarge'? Het omgekeerde geldt bijvoorbeeld bij houtteelt.

Mestwetgeving

In 2010 is het vierde actieprogramma voor de Nitraatrichtlijn ingegaan. Hiermee moet Nederland voldoen aan de Europese Nitraatrichtlijn. Naast de aanscherping en differentiatie van bemestingsnormen zijn onder andere de regels voor bemonstering van percelen gewijzigd. Dat heeft gevolgen voor de toepassing van de fosfaatdifferentiatie en ook voor de derogatie.

Opnieuw hebben landbouwers de mogelijkheid om een derogatienorm van 250 kg stikstof per hectare in graasdiermest toe te passen. Bijzondere aandacht verdienen de voorwaarden die daarbij gelden. Bij overtreding kunnen de mestboetes hoog oplopen.

Enkele voorbeelden van deze voorwaarden zijn:

- Het voldoen aan de regels voor het scheuren van grasland,
- Bij grondtransacties tijdig bemonsteren en het bemestingsplan bijwerken,
- Bij overdracht van een mestopslag (zoals bij splitsing van een bedrijf) dit in de administratie verwerken als mesttransport,
- Beweiding van natuurterreinen verwerken als uitscharen van vee.

De overheid heeft een wetsvoorstel aangekondigd met daarin nieuwe verplaatsingsregels voor dierrechten. De wet krijgt een terugwerkende kracht tot 23 april 2010. De wet blokkeert het verplaatsen van de mestproductie van varkens en kippen naar en tussen de overschotgebieden. Maar ook het terugleveren vanuit een overschotgebied van gehuurde varkens- of pluimveerechten is onmogelijk.

Quotering algemeen

Afschaffing van zetmeelquotum (2012), suikerquotum (2015) en melkquotum (2015) lijkt nu zeker. Minder zeker is de afschaffing van dierrechten in 2015. De maatschappelijke discussie over het begrenzen van de omvang van de dierhouderij vanuit milieubelang is in volle gang (zie verderop bij milieuquotum).

Toeslagrechten

Onlangs heeft het Pachthof Arnhem uitspraak gedaan over de aanspraken van een verpachter op toeslagrechten: die zijn er niet! Begin 2010 had het Europese Hof van Justitie reeds een belangrijke aanwijzing gegeven: het Europese recht verplicht een pachter niet de toeslagrechten aan de verpachter af te staan of deze een vergoeding te betalen. Het Pachthof sluit zich daarbij volledig aan. De toeslagrechten zijn voor 100% van de pachter. Dat neemt niet weg dat het gewenst kan zijn dat een pachter als de pacht eindigt de toeslagrechten als eerste aan de verpachter of de opvolgende pachter te koop aanbiedt.

In 2010 zijn enkele vormen van productiesteun opgenomen in de bedrijfstoelag. Belangrijkste is de slachtpremie. Veel discussie was er rond de vaststelling van het referentiebedrag (bijvoorbeeld bij de overdracht van een locatie) en toepassing van de investeringsregeling. Enkele problemen deden zich voor bij rundveehouders die toeslagrechten toegewezen kregen op basis van 'subsidiabele grond': gehuurde toeslagrechten konden niet meer worden verzilverd. Dit is ook van belang bij de komende ontkoppelingen. Zoals die van de zetmeelpremies in 2012, die al een schaduw vooruitwerpt in de handel in aandelen AVEBE.

In jurisprudentie over 'kennelijke fouten' is gebleken dat in zeer specifieke gevallen een aanvraag om uitbetaling van bedrijfstoelag zonder korting kan worden gecorrigeerd. Aandachtspunt is verder de verhuur van toeslagrechten.

- De verhuurder dient 'actief landbouwer' te zijn. Daarvoor geldt niet meer de eis van minimaal 0,3 hectare op naam. Hij moet daadwerkelijk zelf grond beheren en/of dieren houden,
- Verhuur kan niet samengaan met verkoop van grond maar moet samengaan met een tijdelijke grondtransactie, bijvoorbeeld pacht,
- Het Europese Hof van Justitie heeft uitgesproken dat het niet is toegestaan dat toeslagrechten definitief worden overgedragen met voorbehoud van de volledige aanspraak op de eraan verbonden bedrijfstoelag.

In 2011 verwachten we meer duidelijkheid over het stelsel van toeslagrechten vanaf 2013.

Milieuquotum

Een verhandelbaar ammoniakquotum krijgt steeds meer vorm. Belangrijke oorzaak ligt in het verplicht terugdringen van de stikstoflast op Natura 2000-gebieden. De Crisis- en Herstelwet voorziet in een programmatische aanpak van de stikstofuitstoot rond deze gebieden. De beheerplannen die nu in de maak zijn geven daarbij de grenzen aan. Ook de bestaande gebruik peildatum zal niet altijd buiten schot kunnen blijven.

Pacht

In pachtjaar 2010 werkt de wijziging van de pachtnormen door, die in september 2009 is doorgevoerd. Dit betekent in reguliere pachtcontracten:

- Voor grond en wijziging afhankelijk van de regio van -8 tot +43 % (tot 110% van de regionorm of 2% van de vrije waarde),
- Voor tuinland een stijging van 59 of 66 %,
- Voor grondgebonden gebouwen een stijging van 3,24 %,
- Voor woningen een stijging van 4,14%.

Toepassing hiervan geeft veel discussie. Medio 2010 vindt evaluatie van het Pachtprijzenbesluit plaats. Per 1 juli 2011 is de volgende aanpassing van de normen voorzien. Gezien de grondprijsontwikkeling en inflatie is de stijging van rechtswege vermoedelijk beperkt.

Het Pachthof Arnhem deed de afgelopen maanden een aantal interessante uitspraken:

- Het zonder toestemming verhuren van melkquotum door een pachter is niet per se wanprestatie. Bepalend is of de pachter bij het einde van de pacht in staat is het quotum aan verpachter op te leveren,
- Het aangaan van een contract voor natuurbeheer kan echter wel wanprestatie zijn,
- De redelijkheid kan verbieden dat een pachter bij mondelinge pacht de wettelijke bescherming krijgt van reguliere pacht. Ook kan er reden zijn om dit vast te leggen als pacht voor korte duur, mits de Grondkamer dat goedkeurt.

Cursus Grond en Quota 2011

Wilt u op de hoogte blijven van de ontwikkelingen op het gebied van grond en quota? Meldt u zich dan in september aan voor de Cursus Grond en Quota 2011. Dit is een jaarlijkse studiemiddag voor agrarische adviseurs en dienstverleners over eerdergenoemde onderwerpen. De veranderingen in de wetgeving komen aan bod en de betekenis daarvan voor de praktijk. Helder, praktijkgericht en met voldoende diepgang.

Wij bieden deze cursus dit najaar (november 2010) weer aan op verschillende locaties in het land. Exacte plaatsen en data maken we in september bekend. We sturen u dan een uitnodiging waarbij u ook het inschrijfformulier ontvangt.

Meer weten?

Mail naar ccvanharten@gibogroep.nl of bel GIBO Groep, telefoon (026) 354 26 10.

GIBO Groep, mr. drs. C.C. (Christiaan) van Harten,
ing. J. (Jan) Looman ab, LNA, B. (Bert). Lowijs